

Avtalsbilaga 4

Slutrapport för projekt inom Miljömiljarden, Stockholm stad

Diarienummer för ursprunglig ansökan: Dnr 465-2780/2005

Projektets nummer och namn: B39, Återskapande av öppna kulturmarker/utveckling av friluftsområde

Datum för slutrapporten: 2009-11-30

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	3
1 Inledning	4
1.1 Beskrivning och syfte.....	4
1.2 Bakgrund och utgångsläge	4
2 Mål och resultat.....	5
2.1 Projekt mål och deras uppfyllelse.....	5
2.2 Projektets resultat i relation till målen i Stockholms miljöprogram.....	5
2.3 Projektets pådrivande roll	5
2.4 Tekniska lösningar	5
2.5 Attityd- och beteendeförändringar	5
2.6 Ej uppnådda mål.....	5
3 Projektekonomi.....	6
3.1 Bidrag och kostnader	6
3.2 Besparingspotential.....	6
3.3 Löpande kostnader	6
4 Arbetssätt.....	7
4.1 Projektorganisation	7
4.2 Samarbete mellan aktörer	7
4.3 Kvalitetssäkring.....	7
4.4 Kunskapsspridning.....	7
5 Erfarenheter	8
5.1 Samlade erfarenheter och slutsatser.....	8
5.2 Framgångsfaktorer.....	8
5.3 Förvaltning av det genomförda projektet	8
5.4 Projektdokumentation och styrning	8
5.5 Följdåtgärder	8
5.6 Projektets replikerbarhet.....	8
6 Kontaktuppgifter	9
7 Bilagor.....	10
Bilaga 1 – Sammanfattat omdöme	11

Sammanfattning

Syftet med projektet är att öka den biologiska mångfalden, främst knutet till kulturlandskapet samt att öka tillgängligheten för besökare i Kräppladalen (även kallat Rågsveds friområde). I november 2007 gjordes en slutredovisning av projektet vilket framgår av bilaga 1. Under första halvåret 2008 återupptogs projektet igen. 2009 genomfördes entreprenaden. Natur- och kulturstigen har rustas upp i samråd med boende, Kräpplaspargruppen. Bla har stigsystemet förbättrats, nya natur-och kulturstigsskyltar har tagits fram, ny grillplats har iordningsställts. Betesarealen för får och nötkreatur har utökats från 3 hektar till 11,59 hektar. Den här upprustningen av Kräppladalens kulturlandskap kommer att på sikt minska kostnaderna för att återställa områdets biologiska värden. Därutöver är denna form av hävd en god förebild för att påbörja betesdrift på andra platser i staden. Projektet har genomförts i samverkan med Årsta - Enskede stadsdelsförvaltning. Projektet finns att läsa om på stadens hemsida. www.stockholm.se, sök Kräppladalen.

Datum

Underskrift av ansvarig chef

Eva Olsson

Namnförtydligande

2009-12-02

Datum

Underskrift av projektledare

Jorgel Olsen Sjostrom

Namnförtydligande

1 Inledning

1.1 Beskrivning och syfte

Syftet med projektet är att öka den biologiska mångfalden, främst knutet till kulturlandskapet samt att öka tillgängligheten för besökare i Kräppladalen (även kallat Rågsveds friområde). I november 2007 gjordes en slutredovisning av projektet vilket framgår av bilaga 1. Under första halvåret 2008 återupptogs projektet igen. 2009 genomfördes entreprenaden. Natur- och kulturstigen i Kräppladalen har rustas upp i samråd med boende, Kräpplaspårsgruppen. Bland annat har det tagits fram 14 st natur- och kulturstigsskyltar, 4 st skyltar som underlättar orientering i området, sittplatser har iordningsställts, grillplats har iordningsställts och på vissa avsnitt har stigsystemet för bättrats. Spänger har byggts på mycket våta partier. Betesarealen för nötkreatur och får har utökats från 3 hektar till 11,59 hektar. Vatten har dragits fram till beteshagarna och en bro har anlagts över Kräppladiket. Under åren 2008, 2009 har betessäsongen sträckt sig från maj till september. Landskapsvård har även utförts i beteshagarna.

1.2 Bakgrund och utgångsläge

I den tidigare inlämnade slutrapporten, bilaga 1, finns en redogörelse för bakgrund och utgångsläge.

2 Mål och resultat

2.1 Projektmål och deras uppfyllelse

För arbetet fram till november 2007 se tidigare inlämnad slutrapport, bilaga 1.

2008-tom 2009

De genomförda åtgärderna ligger helt i linje med projektmålen. Nya beteshagar har iordningsställts. Betesarealen för nötkreatur och får har utökats från 3 hektar till 11,59 hektar. Vatten har dragits fram till beteshagarna och en bro har anlagts över Kräppladiket. Landskapsvård har utförts i beteshagarna. 14 st natur- och kulturstigsskyltar, 4 st orienteringsskyltar har kommit på plats. Stigsystemet har förbättrats på vissa avsnitt, ca 10 centimeter täckbark har lagts ut och spänger har byggts på mycket våta partier, 4 sittplatser med bänk och bord har iordningsställts. Nere vid sjön Magelungen har en grillplats iordningsställts.

2.2 Projektets resultat i relation till målen i Stockholms miljöprogram

Ekologisk skötsel - bete- i Kräppladalen ligger helt i linje med miljöprogrammets delmål 4.5 - Staden ska verka för att park- och naturmarkernas biologiska mångfald ska värnas.

2.3 Projektets pådrivande roll

Ekologisk skötsel, betesdrift, i äldre kulturmarker är en god förebild för att bibehålla kulturlandskapets natur- och kulturvärden.

2.4 Tekniska lösningar

Återskapa traditionella hävdmetoder i kulturlandskapet.

2.5 Attityd- och beteendeförändringar

Se tidigare inlämnad slutrapport, bilaga 1.

2.6 Ej uppnådda mål

De uppsatta målen för projektet anses vara uppfyllda.

3 Projektekonomi

3.1 Bidrag och kostnader

Tabell A

Beviljat bidrag i kr (avser Miljömiljarden)	Utnyttjat bidrag i kr (avser Miljömiljarden)	Total kostnad i kr (inkl. annan finansiering)
4300000	4300000	4300000

Kommentarer till tabellen:

Tabell B

Post	Utnyttjat bidrag i kr (avser Miljömiljarden)					
	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Tid		33920	35550	89100	179947	76917
Konsulter			377161	586109	280984	30719
Entreprenad			3046	885956	1029680	645000
Övrigt					24675	22062
Summa		33920	415757	1561165	1514460	774698

3.2 Besparingspotential

Den upprustning som genomförts i syfte att förbättra och återställa kulturlandskapet kommer att på sikt minska restaureringskostnaderna för att återställa kulturlandskapets biologiska värden.

3.3 Löpande kostnader

Kostnaderna för bete har varit 120.000 kronor för betessäsongen 2009. Kostnader för fortsatt bete beräknas uppgå till ca 120.000 kronor per betessäsong, maj tom september. Uppskattning av övriga driftskostnader är svårt att ange då det är beroende av eventuell åverkan från allmänheten.

4 Arbetssätt

4.1 Projektorganisation

Någon särskild styrgrupp tillsattes inte utan projektet förankrades kontinuerligt i den egna förvaltningen.

Arbetsgrupp:

Exploateringskontoret: Ingrid Olsen Sjöström, Projektledare	10% av total arbetstid
Anna-Lisa Framgård, Byggprojektledare	4% av total arbetstid
Anna-Karin Wabäck, Informatör	2% av total arbetstid

Konsulter:

LOLA arkitektur & landskap AB
Ordblick

Entreprenad:

E-Schakt Entreprenad AB
Rockstore Engineering AB
Hästa 4H Lantbruk AB

4.2 Samarbete mellan aktörer

Nära kontakt med boendegruppen Kräpplaspårsgruppen för samråd kring framtagande av natur-kulturstigs skyltarna.

Samverkan med Årsta-Enskede-Vantör stadsdelsförvaltning.

4.3 Kvalitetssäkring

Förankring av projektet har skett kontinuerligt med boendegruppen Kräpplaspårsgruppen.

4.4 Kunskapsspridning

Projektet finns att läsa om på Stockholms stads hemsida. www.stockholm.se, sök Kräppladalen

5 Erfarenheter

5.1 Samlade erfarenheter och slutsatser

Bete i Kräppladalen har mötts med positiva reaktioner från allmänheten.

5.2 Framgångsfaktorer

Lyhördhet från boendegruppen Kräpplasårsgruppen hos arbetsgruppen.

5.3 Förvaltning av det genomförda projektet

Stadsdelen kommer att ta över ansvaret för parkdriften av området.

5.4 Projektdokumentation och styrning

Projektet finns dokumenterat i projektpärm som kommer att finnas i stadens arkiv.

5.5 Följdåtgärder

Exploateringskontoret planerar inga följdåtgärder.

5.6 Projektets replikerbarhet

I staden finns inte så många betade kulturmarker. Denna form av restaurering är en god förebild för att påbörja liknande åtgärder i andra områden.

6 Kontaktuppgifter

Ingrid Olsen Sjöström

Exploateringskontoret

Miljö&Teknik

Box 8189

104 20 Stockholm

08/50826750

076/1226750

ingrid.olsensjostrom@expl.stockholm

www.stockholm.se, sök Kräppladalen

7 Bilagor

Bilaga 1: Slutrapport för projekt B39, Återskapande av öppna kulturmarker/utveckling av friluftsområde. Datum för slutrapport 2007-11-23

Bilaga 1 – Sammanfattat omdöme

Nr	Påstående	Instämmer				
		Inte alls	I viss mån	Ganska mycket	Helt	Vet ej
1	De uppnådda resultaten överensstämmer med de tidigare angivna målen.	☐	☐	☐	☒	☐
2	Det genomförda projektet medför en positiv påverkan på miljön.	☐	☐	☐	☒	☐
3	Projektet bidrar till utvecklingen av ny teknik (t ex genom användningen av sådan teknik).	☒	☐	☐	☐	☐
4	Projektet har lett till attityd- och/eller beteendeförändringar.	☐	☐	☐	☒	☐
5	Projektet medför minskade kostnader (för drift och underhåll, t. ex. i form av energikostnader).	☐	☐	☐	☒	☐
6	Samarbetet med andra aktörer inom och utom staden har fungerat väl.	☐	☐	☐	☒	☐
7	Projektresultaten kommer till användning inom förvaltningen/bolaget, eller inom andra förvaltningar/bolag.	☐	☐	☒	☐	☐
8	Projektet är så bra att det bör upprepas (inte nödvändigtvis i samma förvaltning/bolag).	☐	☐	☐	☒	☐